

AKADEMİK HABERLER

HARŞİT VADİSİ SEMPOZYUMU'NUN ARDINDAN

Mehmet FATSA*

Gümüşhane ilinin çevresindeki dağlardan doğan Harşit Çayı'nın Torul, Kürtün, Doğankent ve Tirebolu ilçeleri üzerinden denize ulaşıncaya kadar takip ettiği engebeli güzergâh, kısaca "Harşit Vadisi" şeklinde tanımlanmıştır.¹ Bu tanımlamayı temsil eden akarsu, eski çağlardan günümüze kadar Karadeniz sahillerinde yaşayan kavimlerle Anadolu'nun medeniyet merkezleri arasındaki beşerî ilişkiyi sağlayan ulaşım düzenine de eşlik etmiş, bir çeşit kültür köprüsü görevi yapmıştır. Başka bir ifadeyle Harşit Vadisi, Anadolu'nun iç kesimlerinde bulunan ilim-irfan merkezlerinin Karadeniz'e açılan kapısı olmuştur.

Bu özelliği sebebiyledir ki Harşit Vadisi her dönem dikkat çekmiş ve incelemeye değer bir vadi olarak kabul edilmiştir. Yakın tarihimizde yaşanan savaşların, seferberliğin simgesi olarak toplum vicdanında yer eden Harşit Savunması'nın 100. Yılı oluşu, bu özelliği daha derin ve anlamlı bir hale getirmiştir.

İşte bu nedenlerle Giresun Valiliği, Giresun Üniversitesi, DOKAP Bölge İdaresi'nin paydaşlığı ve Doğankent Belediyesi'nin de ev sahipliğinde, bir "ahde vefa" etkinliği yapılmasına karar verilmiştir.

Söz konusu etkinliğin takvimini ve içeriğini belirlemek üzere GRÜ'de görevli Prof. Dr. Mustafa Oral başkanlığında bir yürütme kurulu oluşturulmuş ve ilk toplantının, savunma hattının da merkezi konumundaki Doğankent (Harşit)'te yapılmasına karar verilmiştir. 18 Mayıs 2016 tarihinde yapılan çalıştayda sempozyum konuları ve etkinliğin takvimi belirlenmiştir.²

* *Araştırmacı-Yazar*, Giresun İl Özel İdaresi Kültür ve Sosyal İşler Müdürü, mehmet.fatsa@hotmail.com

¹ Tanımlama için Prof. Dr. Ünsal Bekdemir'e teşekkür ederim.

² Sempozyum programının gerçekleşmesi için her türlü katkıyı başta Giresun Valisi Sayın Hasan Karahan'a, GRÜ Rektörü Sayın Cevdet Coşkun'a ve Belediye Başkanı Sayın Birol Haşım

Fotoğraf-1: Doğankent (Harşit)'ten Genel Görünüm

Buna göre, yakın tarihimizin önemli olaylarından birisi olan Harşit Savunması'nın askeri strateji tarihi bakımından ve olaydan doğrudan veya dolaylı olarak etkilenen insanlar üzerindeki etkileri açısından ele alınması kararlaştırılmıştır. Buna ilaveten söz konusu vadinin şahit olduğu başka sosyal olayların ve topografyasının çeşitli açılardan ele alınarak incelenmesi hususunda da mutabakata varılmıştır. Bu konuda ATESE ve Başbakanlık Cumhuriyet Arşivleri başta olmak üzere bütün bilgi kaynaklarına inilmesi ve ayrıca saha çalışmasıyla halkın hafızasında kalabilen tevatür bilgilerin de derlenmesi prensip kararı haline getirilip ilgili akademisyen ve araştırmacılara bu çerçevede konular bildirilmiştir.

Planlanan takvime göre yaklaşık 4-5 aylık yoğun ve yorucu bir çalışma maratonunun sonunda ilgili akademisyenler ve araştırmacılar, hazırladıkları bildirimlerini 26-28 Ekim 2016 tarihlerinde sunma fırsatı bulmuşlardır. 26 Ekim Çarşamba günü Doğankent MYO Konferans salonunda yapılan açılışta ilk olarak protokol konuşmaları yapılmış; ev sahibi Belediye başkanı Birol Haşim Tekin, paydaş kurumlar adına Kaymakam Uğur Köroğlu, DOKAP Başkanı Ekrem Yüce ve GRÜ Rektörü Cevdet Coşkun³ birer konuşma ile etkinliğe katkıda bulundular.

Tekin'e; ayrıca bildirimleriyle programa zenginlik katan değerli akademisyenlere teşekkür borçluyuz.

³ Sayın Valimiz Hasan Karahan, katılmayı çok arzu etmelerine rağmen, zaruri bir işi nedeniyle Ankara'ya gitmiş, bu nedenle yerine Kaymakam Uğur Köroğlu konuşma yapmıştır.

Fotoğraf-2: Bilim Heyeti Belediye Başkanının Makamında

Sempozyumun açılış tebliğleri Prof. Dr. Ali Çelik ve Prof. Dr. Unsal Bekdemir tarafından sunulmuştur. Prof. Çelik, *milli kültüre yabancılaşan neslin, mensubiyet duygusunu da kaybedeceğine* dikkat çekerken; Prof. Bekdemir, Harşit Vadisi'nin coğrafi ve stratejik önemine vurgu yaptı. Bundan sonra tebliğlerin sunulduğu oturumlara geçildi. İki gün boyunca süren toplam 9 oturumda 40 civarında bildiri sunuldu. Bildiri sunucu akademisyenler ve konu başlıkları kısaca şöyle ifade edilebilir:

Fotoğraf-3: Doğankent'te Yapılan Oturumların İlki

I. OTURUM

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Süleyman BEYOĞLU

- ❖ Prof. Dr. Feridun EMECEN : “*Harşit Vadisinin Yerleşim Tarihi Üzerine Notlar*”
- ❖ Yrd. Doç. Dr. Hanefi BOSTAN: “*Harşit Vadisi'nin İdari, Sosyal ve İktisadi Yapısı(15-17. yüzyıllar)*”
- ❖ Yrd. Doç. Dr. Ercüment YILDIRIM: “*M.Ö II. Bin Yüzyılda Harşit Vadisi(Azzi- Hayasa)*”
- ❖ Arş. Gör. Okay PEKŞEN: “*MÖ 15. Yüzyılın Ortalarından Roma Dönemi'ne Kadar Harşit Vadisi ve Çevresinin Siyasal, Ekonomik ve Etnik Yapısı*”
- ❖ Okt. Veysel USTA : “*İşgal Filmi Işığında Doğu Karadeniz'de Rus İşgali ve Doğurduğu Sonuçlar*”

II. OTURUM

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Feridun EMECEN

- ❖ Yrd. Doç. Dr. Kemal SAYLAN: “*I. Dünya Savaşında Rusların Gümüşhane Harşit Vadisinde Yaptığı Tahribatlar*”
- ❖ Yrd. Doç. Dr. Mustafa Edip Çelik: “*I. Dünya Savaşı'nda Harşit Savunması (1915-1918)*”
- ❖ Dr. Kur. Alb. Levent ÜNAL: “*Birinci Dünya Harbinde Kafkas Cephesinde Karadeniz Sahili ve Çoruh Havzası Muharebeleri*”
- ❖ Dr. Hava Öğr. Alb. F. Rezzan ÜNALP: “*Birinci Dünya Savaşında Karadeniz, Ünlü Harşit Savunması ve Rus İşgaline Karşı Yürütülen Mücadelede Önemli Yeri Olan Komutanlar*”

III. OTURUM

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Okan YEŞİLOT

- ❖ Prof. Dr. Prof. Dr. Süleyman BEYOĞLU: “*Harşit Müdafasında Osman Ağa ve Ailesine Dair Bazı Bilgiler*”
- ❖ Yrd. Doç. Dr. Hayrettin KARADENİZ: “*Harşit Savunması ve Cephenin Gerisindeki Halk Tirebolu ve Görele Örneği*”
- ❖ Araştırmacı-Yazar Ayhan YÜKSEL: “*Rus İşgal Yılları ve Harşit Müdafası Şehitleri*”
- ❖ Öğrt. Gör. Mehmet Akif KARA: “*Harşit Vadisinde Toplumsal Dayanışma ve İmece: Sıraya girmek*”

27 Ekim Perşembe Günü Yapılan Oturumlar

Fotoğraf-4: GRÜ'de Yapılan Oturumlardan Biri

I. OTURUM-A

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Bilgehan Atsız GÖKDAĞ

- ❖ Doç. Dr. İsmail Kıvrım : “*Nüfus Defterlerine Göre Kürtün Kazasının Nüfus Yapısı*”
- ❖ Doç. Dr. Sezai BALCI: “*Harşit Nahiyesinin Nüfus Yapısı*”
- ❖ Yrd. Doç. Dr. Ahmet DAĞLI / Emrah KÖSE (Yüksek Lisans Öğr): “*Kale-i Bedrama Halkının Sözel Hafızasında Rus İşgalinin İzleri*”
- ❖ Yrd. Doç. Dr. Mehmet ÖZMENLİ/ Emrah AKAR: “*Trabzon Vilayeti Salnamelerine Göre Tirebolu Liman Ticareti ve Değerlendirilmesi*”
- ❖

I. OTURUM-B

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Mehmet OKUR

- ❖ Yrd. Doç. Dr. Mustafa BAKIRCI: “*Çepnilerin Dini Mensubiyeti Bağlamında Harşit Vadisinde Alevi Varlığının Geçmişine Ve Günümüze Dair Tartışmalar*”
- ❖ Yrd. Doç. Dr. Gürkan Fırat SAYLAN / Murat ANDİÇ: “*Gümüşhane’de Yetişen Bir Değer: Sabri Özcan SAN*”
- ❖ Araştırmacı-Yazar Mehmet FATSA: “*Harşit Vadisinin İslamlaşma Sürecinde Dini Unsurlar*”

II. OTURUM-A

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Ünsal BEKDEMİR

- ❖ Prof. Dr. Bilgehan Atsız GÖKDAĞ: “*Giresun - Harşit Yöresi Söz Varlığında Doğum, Evlenme ve Ölüm Adetleriyle İlgili İfadeler*”
- ❖ Doç. Dr. Feridun TEKİN - Samet CANTÜRK: “*Harşit (Doğankent) ve Yöresi Ağzları (Ses-Şekil Bilgisi) Üzerine Bir Araştırma*”

- ❖ Yrd. Doç. Dr. Ülkü Kara DÜZGÜN / Öğr. Gör. Şenol SANCAK: “*Harşit Vadisindeki Yer Adları*”
- ❖ Okt. Serdar BULUT: “*Harşit Vadisi (Doğankent) ve Yöresi Ağzılarında Fındıkla İlgili Folklorik Özellikler*”

Fotoğraf-5: Sempozyumu İzleyen Protokol

II. OTURUM-B

Oturum Başkanı: Prof. Dr. MUSTAFA ORAL

- ❖ Prof. Dr. Ramazan SEVER: “*Harşit (Doğankent) Çayı Vadisindeki Hidroelektrik Santraller(HES) ve Çevresel Etkileri*”
- ❖ Yrd. Doç. Dr. Gazanfer İLTAR: “*Eski Gümüşhane Kiliseleri Restorasyon Projelerinin Değerlendirilmesi*”
- ❖ Öğrt. Gör. Ahmet Mustafa ÖZTÜRK-Öğrt. Gör. Erhan İŞLER-İbrahim KURT: “*Harşit Vadisinde Yer Alan Geleneksel Yapılarda Ahşap Kullanımı*”
- ❖ Öğrt. Gör. Mevlüt KAYA: “*Harşit’in Bağrındaki Ateş: Tirebolu Yangınları*”

III. OTURUM-A

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Ramazan SEVER

- ❖ Prof. Dr. Mehmet OKUR: “*I. Dünya Savaşında Osmanlı Ordusu’nun Doğu Karadeniz’deki Lojistik Durumu*”
- ❖ Doç. Dr. Betül KARAGÖZ YERDELEN: “*Harşit Savunmasının Siyasi Önemi*”
- ❖ Yrd. Doç. Dr. Can EKİZ: “*Rus Yayılma Politikası ve Harşit’e Uzanan 1916 Rus İşgali*”

- ❖ Yrd. Doç. Dr. Ahmet DAĞLI-Meryem ÜÇÜNCÜ: “*Cizere Vadisi Örneğinde Rum Ve Ermeni Olayları, Bu Olayların Yöre Halkının Bilinçaltına Yansımaları*”
- ❖ Seyit GÜVENDİ: “*Hatıralarda Harşit Savunması*”

III. OTURUM-B

Oturum Başkanı: Doç. Dr. Feridun TEKİN

- ❖ Doç. Dr. Nazım ELMAS: “*Nar Ağacı Romanında Harşit Vadisi*”
- ❖ Yrd. Doç. Dr. Mehmet Akif KORKMAZ: “*Doğu Karadeniz’in İşgale Bağlı Göç Tarihinde Sefer ve Seferberlik Türküleri*”
- ❖ Öğrt. Gör. Çağatay KARADENİZ: “*Karadeniz’de Anaerkillik İzlerinin Araştırılması Üzerine Bir Çalışma: Örenkaya Örneği*”
- ❖ Prof. Dr. Ünsal BEKDEMİR-Doğuş Doğanay ÇELEBİOĞLU: “*Harşit Havzası Bibliyografyası*”
- ❖ Prof. Dr. Ahmet TAŞĞIN: “*Harşit Vadisi Horasan Erenlerinde Marifet*”

DEĞERLENDİRME

Sempozyumun değerlendirme oturumu Prof. Dr. Mustafa Oral tarafından yönetildi. Oturumda Doç. Dr. Mucize Ünlü, Prof. Dr. Bilgehen Atsız Gökdağ, Prof. Dr. Ahmet Taşğın ve Prof. Dr. Ali Çelik tarafından birer konuşma yapıldı. Konuşmacılar sunulan bildirilerin Harşit Savunması’nda şehit düşen ecdadın anısını yâd etme ve söz konusu vadinin bölge tarihinde ve kültüründeki öneminin bütün yönleriyle vurgulandığını ifade ettiler.

Fotoğraflar-6/7: Değerlendirme Oturumu ve Hocalarla Hatıra